



## Livskvalitet – en udfordring

Bjarne Lenau Henriksen  
Gads Forlag, 2007  
144 sider, 199 kr.

■ Forfatteren (BLH) kommer omkring begrebet livskvalitet fra mange forskellige vinkler. Nogle væsentlige for jordemødre, andre knap så relevante for faget specifikt, men interessante for os som mennesker generelt.

Hvad livskvalitet omfatter (ydre livsvilkår, mellemmenneskelige forhold og den indre psykologiske tilstand) beskrives og diskuteres, og også de prioriteringer på tværs af kulturforskelle, der er baggrund for de vidt forskellige opfattelser af, hvad god livskvalitet er.

Livskvalitet er ifølge BLH ikke kun et privat anliggende. Han påpeger, at det også handler om, hvordan vi bygger samfundet op. Her har han en uddybende gennemgang af netværksteori med grundige refleksioner over forskellige netværkstypers betydning og ikke mindst samspil.

Emner som sundhedsbegreb og forebyggelse har vi set andre behandle væsentligt mere omfattende og præcist (hvilket er naturligt, idet denne bog henvender sig bredt), men BLH giver en sympatisk og lidt anderledes fremstilling af emnerne. Han problematiserer brugen af begrebet QUALY (Quality Adjusted Life Years), når der prioriteres i sundhedsvæsenet – fordi det bruger raske menneskers vurdering af forskellige sygdomme og handicaps som mål for livskvalitet. BLH mener, det er meget tvivlsomt, om raske mennesker er i stand til at vurdere, hvordan sygdomsramte og handicappede oplever livskvalitet.

BLH påpeger en fare i at bruge livskvalitetsbegrebet til at gøre folk mindreværdige og derved til genstand for magtudøvelse, som kan udvikle sig til magtmisbrug. Han ser brug af magt som den direkte modsætning til at yde hjælp.

Et afsnit om genforskning, hvor BLH sætter spørgsmålstejn ved dens lyksaligheder og dens muligheder for at kontrollere befolkningen (men også anerkender væsentlige fordele ved den) kan nok give stof til eftertanke hos os jordemødre. Han reflekterer over både tidens sundhedsideal og skønhedsideal (og den snævre sammenhæng mellem dem) samt privatiseringen af den forebyggende sundhedspolitik ved hjælp af livsstilskampagner og påpeger, at sundhed og sygdom ikke kun er den enkeltes, men også et kollektivt ansvar.

Bogens kilder hentes fra både det lyriske, den skønlitterære og den faglitterære sfære, hvilket bogens tekst også afspejler.

Alt i alt en bog, der er god til at sætte livskvalitetsbegrebet i perspektiv og til at blive klogere på, hvad der influerer på vi menneskers opfattelse af det.

Anmelder Grit Niklasson, jordemoder



## Liv og død i menneskets hænder – vores etiske udfordring

Ole Johannes Hartling  
DR, 2008  
204 sider, 299 kr.

■ Ledende overlæge, dr. med. og tidligere formand for Etisk Råd, Ole Hartling, er netop udkommet med bogen 'Liv og død i menneskets hænder – vores etiske udfordring'. Han har i den forbindelse modtaget DR's Rosenkjærpris, der gives til en person, der indenfor kultur eller videnskab har vist særlige evner til at gøre vanskeligt stof tilgængeligt for almenheden.

Kort gengivet er bogens omdrejningspunkt etiske dilemmaer i forhold til fosterdiagnostik, screeninger, eutanasi, privatisering af sundhedssektoren, autonomi, det frie informerede valg, risikotænkning og teknologisk udvikling, og den er således yderst relevant for jordemødre.

Det er nemt at blive enige om at skulle vælge det rigtige og gode. Langt sværere at blive enige om vejen ad hvilken, og hvad der i det hele taget er godt = bedre end noget andet i en given situation, hvor alle forhold må tages i betragtning. Bogen giver ingen svar på svære etiske spørgsmål. Men den udmærker sig ved at problematisere, stille spørgsmålstejn og mane til eftertanke på en måde, så læseren ikke blot efterlades i et endnu større kaos, men, måske snarere, i et større klarsyn.

Hartling introducerer et nyt begreb "sundhedisme" og kritiserer visse dele af bestræbelserne på sygdomsforebyggelse og sundhedsfremme for samtidig at producere nye problemstillinger i form af øget stress og stigmatisering af "ulydige borgere", der ikke følger anvisningerne angående formodet sund livsførelse. Og hvad med vores evne til at *nyde, glædes, sunde - og besinde os?* (min kursiv).

Han peger på det svært håndtérbare i overhovedet at skulle forholde sig til anvisninger, udsprunget af mere eller mindre videnskabelige undersøgelser, der den ene dag offentliggøres,



for den næste dag at mistænkeliggøres på anden, men måske ligeså (u)videnskabelig grund. I denne verden af - måske - modsigende informationer, skal den enkeltes selvbestemmelsesret respekteres, men samtidig, skriver Hartling, må den respekterende person have for øje, hvorvidt respekten i konkrete tilfælde betyder et svigt og en overladen af individet til sig selv.

Der stilles spørgsmålstejn ved screenings relevans holdt op imod sygeliggørelse af raske mennesker og, en, for mange screenings vedkommende, mangel på opfyldelse af tre grundbetingelser: 1) effektiv behandlingsmulighed af pågældende sygdom, 2) præcis diagnostisk metode og 3) sikker viden om sygdommens ætiologi, og hvordan den ville

udvikle sig uden indgriben. Grundbetingelser, som fx cancerscreeninger, har det vanskeligt ved at leve op til. Diagnosen "forstadie" problematiseres, idet den ofte viser sig ikke at være efterfulgt af sygdom/ikke at være forstadie til noget som helst, hvorved diagnosen ophæver sig selv - men først efter at have bragt den "diagnosticerede" i følelsesmæssig turbulens, som det kan tage sin tid at komme sig af.

Det analytiske suppleres med flere forfatteres bud på problematikkerne fra både klassisk og moderne litteratur. En inspirerende præsentation, der kun tilføjer bogen ekstra vid og bid. Når svært stof skal formidles klart, er fælden en utilbørlig forenkling. Den undgås. For man kommer vidt omkring i forfat-

terens mangefacetterede erfaringsunivers, hvilket bidrager med både alsidighed og dybde. Også når der gøres opmærksom på beskæmmende forskelle på sundhedsproblematikker, -ydelser og -prioriteringer mellem den vestlige og den 3. verden.

Bogen er skrevet med hoved, hånd og hjerte, og der formidles usentimentalt med lige dele menneskekløgt og kærlighed. Den henvender sig til både læg og lærd og er en gave til alle, der optages af etiske dilemmaer.

*Else Broberg Jensen  
Adjunkt /jordemoder  
Jordemoderuddannelsen,  
Esbjerg*

## LILLE DOSIS - STOR EFFEKT!



## Kun **AminoJern** tilbyder:

- Høj biotilgængelighed
- Uden mavegener
- Vegetabilsk produkt
- 100% chelateret jern

*Fås dér hvor du handler sundhed.*

**Dokumentation og  
vareprøver:**

Ring 39 617 618  
eller besøg  
[www.aminojern.dk](http://www.aminojern.dk)

pharmo  vital